GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu sjutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 92. **Brasiovu 7 Decembre 25 Novembre** **1872.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 6 Dec. 1872.

Ministeriulu Ungariei s'a constituitu — totu din membri maghiari, cá cum n'ar' mai fi si alte popóra in Ungari'a — si s'a aprobatu de Maiest. Sa regele. Eri in 5 primulu ministru Iosefu de Szlavy a si depusu juramentulu in manele monarchului. Toti ceilalti ministri afara de Lonyay si Tisza remanu in posturile avute. Tisza se retrage, pentruca s'a difluitu de ministerismu. In locui se numi C. Ioseph Zichy, fostu pana acum gubernatoru la Fiume; la apararea tierei cá ministru intrá Ernestu de Hollan. Se astépta acumu, póte pe adi, cá se se presenteze ministeriulu in adunarea legislativa, unde se-si desfasiure programm'a, pentru a carei cuprinsu nu suntemu curiosi a arunca cu bobii, ca-ce idiotismulu romanu ne spune, ca, ceea ce éssa din pisica, sióreci prinde, asia unu ministeriu esitu numai din partiti'a deakiana nu póte fi mai pre susu de aspiratiunile acestei partite, pre cari le cunóscemu, — catu suntu de ignoratórie de totu, ce nu e maghiaru, si catu de exchisive de tóte interessele nóstre politice nationali si culturali. Experienti'a ne fù magistr'a cea mai secura; totusi nu voimu a preocupa atitudinea noului ministeriu; pentruca „Sapientis est mutare consilium in melius", cu tóte, ca partit'a aristocratica nu-si schimba planurile, se nu dicu, convictiunile asia lesne cá manusile, ci stau cerbicosi toti pentru unulu si unulu pentru toti cu orce sacrificiu si medilócce, numai se domnésca ei situatiunea, scóla de ajunsu pentru cei invrasbiti prin uneltirile loru.

Si ce amu astepta noi dela noulu ministeriu?

Numai recunóscerea — prin lege garantata a dreptului nóstru politicu nationale in autonóm'a Transilvaniei, cum e si Croati'a, apoi se intielege de sene, ca ni se cuvinu si nóue institute in limb'a nóstra romana, pentru cultur'a poporului romanu; si cu punerea in praxe, fora preferentia, a principiului statului, care e egal'a indreptatire — pe charthia — ne vomu afla la sentinela activi pentru binele statului comunu, care pana acumu se dovedesce a se usurpa singuru numai de natiunea maghiara, cu tóte, ca coróna a fost, e si trebue se remana a statului Ungariei, ér' nu numai a maghiariloru din statulu Ungariei.

In sied. Camerei representantiloru din 2 Dec. Presied. casei inca reportà, ca Mai. Sa a aprobatu demisiunea ceruta de regimu si ca min. de comerciu Ios. Szlavy a fostu insarcinatu cu compunerea noului ministeriu si din caus'a acestoru impregiurari nu s'a pertactatu nemica meritoriu. — Situatiunea camerei e cam critica. Deakistii suntu divisati, partit'a lui Lonyay fù pre debile pentru alu sustiené, clericalii cu alta fractiune fósta deakista se afla sub conducerea lui Sennyei in castrele conservativiloru, ér' opositionalii au peri de lupu pentru deakisti, cari abia voru duce o timpu indelungatu, incatu acestu ministeriu se póte luá de min. de transitiune la conservativismu, care póte se schimbe incatva sistemulu, dér' óre va fi mai bunu? —

Liberalii maghiari?

Ei suntu dusmanii cei mai neimpacati ai existentii vitiii nationalitatiloru din Ungaria; acésta au dovedit'o opositionalii totudeuna, cu pucina reserva, ma pe facia orcandu, dér' mai cu deosebire in momentele criseloru si ale resturnariloru. Opositionalii ragusiei in 48 de strigatulu: „unie séu mórte"; ei au facutu cea mai necumpatata presiune si pentru a suprime cu totulu dreptulu de limba pentru nationali; loru are a li se ascrie mare parte si ignorarea nóstra si immormentarea totale a interesseloru culturii nóstre in limb'a nationale, ca ei striga, ca si petrele se se maghiariseze. Meritulu opositiunii e si impedecarea si amanarea impacarii interne cu nationalitatile, dupa cum tocma cu ocasiunea crisei de acum ministeriali o dovedira per abundantiam si inca catu se póte de absurdu, ca-ce intre vitiale, ce le aruncara ministeriului lui Lonyay, pusera si incercarea impacarii nationalitatiloru, dicundu, ca au sacrificatu nationalitatiloru interessele maghia re cu incercarile de a pacta cu croatii, sasii, romanii si slavacii, facundule concessiuni neiertate de interessele statului maghiaru, numai pentru cá se -si intaresca partit'a. „Ellenór" canta de aceste, recitandu pecatele lui Lonyay, intre cari numera chiaru si passivitatea romana, pe care, dice „Ellenór", ca numai Lonyay cu apromiterea tienerii congressului au facutó atatu de intielenita. Fiave de capu, domniloru opositionali, conjurat'a dusmania in contra nationalitatiloru. Dovad'a acésta inca ne convince, ca voi intreceti cu insielatoriele si prefacatoriele facia cu caus'a si interessele nationalitatiloru si pe deakisti; si libertatea vóstra pentru existinti'a vietii nóstre e curs'a cea mai periculósa a prosperitatii si desvoltarii nóstre nationali e unghiti'a cea mai agera catra maghiarisare. Una astfelu de libertate o respingemu cu indignatiune, ca-ce nóue nu ne trebue libertatea vóstra exchisiva fora dreptulu nationale politicu alu nóstru inchisiru. Indesiertu ve incordati si unii si altii a ne sfasia pentru a ne slabí, ca-ce romanii in dreptele loru postulate suntu una, si juramentulu loru e comunu si santu: „Amiciloru vomu fi amici si inimiciloru inimici"; si pe basea acestui juramentu formamu pe facia in sufletele nóstre lig'a cea mai patriotica, ca nu vomu odihni, pana candu nu ni se voru impaca tóte interessele nationali politice in favórea tariei interne a statului comunu, care bolesce defrigurile maghiarisarii in prim'a, apoi de angustarea libertatiloru dér' numai ale vóstre in a dóua linea. —

Serbii colcaie de inveninati, Maitheny comis. si a datu demissiunea, croatii nu se impaca fora autonomi'a cuvinita; Galicianii asemene, cehii ér' dedera declaratiune prin doi deputati, cari nu vrura a depune promissiune, ci esira din dieta. Totu incordari fora capetu cu dualismulu. —

In afara e republic'a Franciei, care tiene incordate firele politico-diplomatice. Lupt'a monarchistiloru spre a dobori pe Thiers, pentru ca marele acestu barbatu a disu in importantulu seu mesagiu, ca republic'a e singura forma de regimu, care póte ferici Franci'a, a devenitu cerbicósa, vediendu, ca acum Thiers, care in tóta viati'a sa fusese monarchistu, s'a inamoratu in republica, si si se afla in periculu a nu reesi cu planele roiali; deci ei facura imputari indirecte, cá cum ar' favori republicanismulu lui Gambetta, déca nu desapróba cuventarea acestuia, tienuta in Grenoble. Thiers in adunare protestá in contra sentiementeloru prepuse, dicundu ca ale sale suntu conservatrice, ca se afla si in tóta Europ'a unu partitu alu disordinei, dér' elu l'a combatutu totudeuna; arata de nou republic'a, cá singuru gubernu possibile si finesce, ca nu e vorb'a de responsabilitate ministeriale, ce pretendu roialistii cu planu de a se apropia de monarchismu, ci de incredere; in fine propunerea min. justitiei Dafaure se adópta cu 370 in contra la 334 voturi si republic'a remane cu maioritate consolidatória.

In Rom'a in camera la desbaterea bugetului de externe, ministrulu dice, ca regimulu are de cugetu a remané pelunga politic'a moderatiunii; pe partii'a clericale a adus'o la propria marturisire, ca n'are altu planu, decatu a acitia unu bellu europeanu restauratoriu de poterea lumésca; relatiunile internationali suntu multiamitória, cu Germani'a bune, cestiunea Laurionu sta pe locu, cu crutiarea regimelui grecescu.

In Spani'a inca totu striga insurgintii: — Se traiésca republic'a, regimulu e desteptu si spera devincere.

Pres. republ. staturiloru unite americane Grant in mesagiu accentuá amicabilitatea relatiuniloru cu Franci'a. —

Societatea academica romana

Delegatiunea publica concursurile noue, otarite in 1872 de societatea academica si republica si cele deja anuntiate, de traduceri din autori clasici, tese istorice, etc.

I.

a) Premiulu Alesandru Iónu I.

„Conformu decisiunii luate de societatea academica romana in siedinti'a din 3 Septembre, pentru cea mai buna traducere a opului lui Cesare, de Bello Civili, cu anesele de Bello Alesandrino. Africano, et Hispaniensi, se publica concursu cu programa si conditiunile urmatóre:

1. Traducerea va fi intr'una limba romanésca curata si elegante cautandu a se reproduce si 'n traducere calitatile originalelui.

Se lasa inse in vederea traducutoriloru a da note critice asupra diferiteloru lectiuni ale locuriloru obscure din testu, cum si asupra termeniloru technici si numeniloru proprii.

2. Termenulu concursului, candu manuscriptele au se vina in cancelari'a societatii academice, este 15 Iuliu, 1873.

Cele venite mai tradiu, nu se voru lua in consideratiune.

3. Manuscriptele se cere se fia scrise curatu, legibile si de mana straina, bine legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscriptului va fi scrisa ua devisa séu Motto in veri-ce limba si totu de mana straina.

5. Pe langa manuscriptu se va alatura si ua scrisóre inchisa in plicu sigilatu cu sigiliu fara initialele autorelui, adresa catre societatea academica purtandu pe drépta de afara devisa manuscriptului scrisa iérasi de mana straina, éru in intru numele traducetorelui.

6. Manuscriptele se voru censura si judeca prin sectiunea filologica, care va propune societatii academice in siedintia plenaria premiarea aceluia dintre operatele venite, care va merita premiulu destinatu pentru acesta lucrare.

7. Manuscriptele nepremiate se voru pastra in archivele societatii pene ce se voru reclama de autorii loru, ale caroru nume remanu necunoscute-fiindu-ca plicurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

8. Premiulu defiptu pentru acésta lucrare, din proc. fondului Alesandru Iónu I, este de lei noui 1,200."

II.

b) Premiulu Evangeliu Zappa.

„Fiindu ca antaia publicatiune de concursu pentru lucrarea celei mai bune sintactice romana n'a datu nici unu resultatu, d'acea-a, conform decisiunii societatii din . . . . . pentru aceasi lucrare, se publica din nou concursulu cu programa si conditiunile urmatóre:

I. Programa. Partea sintactica a gramaticei limbei romane va coprinde:

1. Ua introductiune generale, in care se voru stabili prin esemple trase atatu din limba propria, catu si din alte limbe, mai vertosu din limbele clasice si surori ca a nóstra, diversele relatiuni in cari se potu pune conceptele spre enuntiarea cugetariloru stabilindu-se totu-d'una-data si terminologi'a sintactica cea mai buna, ce s'aru puté da dupa cele mai noue lucrari gramaticali.

2. Sintasea speciale a limbei romanesci, in care se desvolta in detaliu tóte modurile de espresiune a fia-careia din relatiunile stabilite in partea generale, cautandu se se dea pentru fia-care modu de espresiune esemple numeróse atatu din limba poporara, catu si din cartile nóstre cele mai bine scrise, vechi séu noue, producundu-se la fia-care modu de espresiune a unei relatiuni sintactice si idiotismulu limbei, alaturandu-se fia-care din aceste forma de espresiune cu cele analoge limbe, mai alesu romanesci, cautandu in fine pe d'una parte se se aléga mai corecte espresiuni, éru pe d'alta parte se se puna in vedere solecismii si frasele neadmisibile in limba nóstra.

3. Topica romaneasca, in care se va stabili pe d'una parte care este constructiunea romana comuna, éru pe de alta se voru areta abaterile de acesta constructiune punendu-se in lumina, prin esemple indestulatóre, necesitatile de espresiune din cari nascu inversiunile constructiunii comune.

4. Regulele detaliate de ortografie, cum si de punctuatiune.

5. Unu conspectu istoricu alu diverseloru fase, prin cari a trecutu limb'a romaneasca si sintasea ei, pentru ca din acésta se se traga conclusiuni asupra calitatiloru generale ale frasei romanesci.

Acestu conspectu ense nu se cere de rigóre, ci se lasa in vóia concurintiloru.

II. Conditiunile concursului suntu:

1. Marimea opului are se fia celu putinu de 20 cóle tiparite in octavu mare cu litere garmeatu.

2. Termenulu, pusu candu manuscriptele concurintiloru au se fia tramise societati, este 10 Iuliu, 1873.

Manuscriptele venite in urm'a acestui termenu nu se voru lua in considerationе.

3. Manuscriptele voru fi scrise in modu legibile, de mana straina, paginate si legate in fasciculu. Pe pagine antaiu voru purta una devisa in veri-ce limba, scrisa de asemenea cu mana straina. Acesti devisa se va scrie si p'unu plicu sigilatu fara initialele autorelui, in care plicu se va afla inchisu numele concurintelui.

4. Manuscriptele se voru cerceta si judeca de sectiunea filologica, care va propune societatii academica, in siedintia plenara, primirea aceluia din operate, care va satisface programei.

Manuscriptele respinse se voru pastra in archivulu societatii, pene ce se voru reclama de autorii loru, alu carora numeni remanu necunoscute fiinduca plicurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

5. Premiulu destinatu pen. lucrarea care va atinge perfectiunea va fi de 400 de galbeni. Suntu ense destinate anca doue premii, unulu de 200 galbeni si altulu de 100 de galbeni, in favórea aceloru concurinti, cari s'aru apropia de perfectiune cerута."

Presidinte, N. Kretulescu.
Secretaru generale, V. A. Urechia.

(Va urmá.)

Faragau 14 Noembre 1872.

Onorata redactiune!

Dupace ca asociatiunile si reuniunile, cu scopuri filantropice au fostu, suntu si voru fi cele mai eficace arme in contra intunerecului, si totu atatea midilóce din cele mai sigure spre a destepta pre una natiune din somnulu celu adencu — nu póte fi sufletu de romanu adeveratu, care se nu salte in anim'a s'a de bucurie, atunci candu vede, séu numai aude, ca natiunea nóstra pe di ce merge se provede cu asemenea arme. — Numai durere! ca si acum se afla unii, cari asemenea arme le folosescu pentru egoisticele sale interese private.

D. Grigoriu Vitéz din Teaca in Nr. 80 alu „Gazetei", cu dto Teaca 19/10 1872, in ultimele trii linie ale scrisórei sale dice: „Impucinandunise lucrulu campului vomu arangia unu Parastasu in beseric'a din comun'a Pintiou dupa spiritulu nemoritoriului Avramu Iancu", fórte frumosu si de doritu! ca-ce sum convinsu, ca pro coronide, acel parastasu va fi impreunatu cu vre unu scopu filantropicu.

Pentru cá cele mai susu dise se le documentediu, voi descrie — catu saru poté de pe scurtu, una istoriora, cá fapta complinita. —

In anu 1863 D. Grigoriu Vitéz — cá unu nationalistu si romanu devotatu, dupa cum i place a se subscrie in articli, asterne preotimei romane din tractulu protoppescu alu Faragaului unu planu, care erá: — se se radicamu in Blasiu una casa — sub nume de Convictu — pentru incortelarea studintiloru din tractulu respectivu, si aceasta prin offerte benevole. Acestu planu s'a primitu si spre alu poté realisá s'a arangiatu in beseric'a din comun'a Pintiou unu Parastasu in memori'a laureatului odinióra poetu nationalu Andreiu Muresianu — unde acelu planu s'a primitu de catra toti cei de facia: preoti, docenti si mireni — cu acea espressa conditiune, cá sosu aminutu'a cassa se se realisese — dupa cum in cól'a de contribuire sta, inca in an. 1864 1 Septembre. —

Aici avendu D. Grigorie Vitéz una plenipotintia faurita dupa stilulu celu misteriosu alu domniisale, se -si obtrude de manipulante preste acelu fondu — acea i se si subscrie de catra cei de facie, de unde preotimea reintorcundose pe acasa, comunica acelu salutariu planu cu poporulu, indemnandulu se acurga la contribuiri. —

Urmeadia subscrierile la contribuiri — se fi vediutu emulatiune la subscrieri — s'a subscrisu peste 2 mii di dóue mii de fl. v. a., sau subscrisu la acelu fondu — póte se fie incursu si mai multu, ca-ce din Romani'a nu neau aratatu se fia primitu ceva — ce e cu anevóia de creditu — subscrierile s'au efeptuitu la judecat'a singularia din Teaca totu cu protocóle de impaciuire. —

Din casu in anulu urmatoriu 1864 giurulu acesta au fostu cercetatu de una ghiacia asia de infricosiata, incatu bietii ómeni lipsiti de tóta colect'a campului, nu au potutu respunde contribuirile subscrise pe terminu prefiptu. — deci D. Grigorie Vitéz — au inceputu cu esecutiuni ne mai audite incontra contribuentiloru — in catu de e una vidua pentru unu apromisu de 10 óua in 10 cr. computate a fostu esecutata de 10 ori 10 cr. — la preotulu din Boitia iau luatu doi boi din jugu si iau licitatu, din care causa au si urmatu mórtes sermanului preotu betranu la 70 ani, — de aceste exemple s'aru poté numerá sute, inse pentru angustimea spaciului me marginescu cu acestea dóua. —

Dupa acés D. Grigorie Vitéz aduunandu banii seracilóru — prin aceasta maestria iscusita — au dispolvatu comitetulu, si ne mai voindu a sci de cineva, au datu banii imprumutu — pe numele seu propriu — cu percente ne mai audite — 120 fl. camata, dupa 100 — si asia pana in presentu folosesce acea suma de bani, nevrendu a face cas'a amentita.

Dupace ca subscrisulu cá contribuentu de 105 fl. v. a. la acelu fondu — cu cati contribuenti am comunicatu acea, ca: „se damu acelu fondu pe sam'a Academii romane" toti au consimtitu, si au aflatu de bunu acea. —

Deci D. Grigorie Vitéz! audi ce dicu contribuentii! Acelu fondu cá proprietate straina, séu nationala, nu esti in dreptu de alu mai folosi, ci lu da la Academi'a romana, din preuna cu consemnarea contribuentiloru spre publicare, cá asia barem din parte se te speli de acea macula, inse mai antaiu se -ti dai socóta preste manipularea acestui fondu, insintea unui comitetu, alesu ad hoc din, si prin contribuenti.

La casu, candu cineva din contribuenti s'aru contrariá la acésta provocare — este rogatu a se insinua prin acestu organu alu publicitatei romane in tempu de 30 de dile.

Apoi Dle Vitéz! puneti pofi'a in cui — de a mai scóte bani din acestu tractu protopopescu, ca-ce pasatulu dumnitale au arsu budiele giurului acestuia, in catu preotimea nu e in stare a scóte dela poporu nici unu fileriu charitativu séu altu ceva pentru scopuri filantropice — ca dicu catra preoti „nu ne veti mai insiela — ca neati insielatu cu Vitéz din Teeca, de neau mancatu banii. —

Parastasu va arangiá preotimea, éra cu D-ta nu voimu a avé altu amestecu.

Theodoru Popu m. p.
parocu romanu in Faragau — cá contribuentu, si in hoc incredintiatu de catra mai multi contribuenti, in sinodulu ppopescu adunati in com. Socolu.

Berlinu, 28 Noembre. — Diariele oficiali accentuéza ca nici cele-l-alte puteri straine, nici Germania nu se voru amesteca 'n luptele de partite din Francia.

Inse dinscrisóri'a lui Bismark catra Thiers publica diurnalele regimului, ca pe suptu mana s'au facutu cointielegeri cu maioritatea monarchica din Versailles, si Berlinulu e aplecatu ai inainta planele, inse pórta frica, ca tocma acésta va strica monarchistiloru franci. Germanii cu decsebire, dér' si tóta Europ'a, ma tóte partile ei, petrecu cu cea mai atientita si mai incordata atentiune tóte miscarile, ce se petrecu in Versailles intre republicani si monarchisti, si acum, candu Thiers a enunciatu in mesagiulu seu si in adunare, ca numai form'a republicana conservatrice de gubernare e posibila pentru francia, nu i tiene loculu pe monarchistii lumii, ca intro buna deminétia se voru vedé republicani federali, de aici amesteculu si p'and'a. — —

Varietati.

Necrologu. Gregoriu Mihailasiu supratenente c. r. in pensiune si jude primariu alu opidului Naseudu, repausá in Domnulu in 30 Nov. dupa unu morbu scurtu numai de 15 dile in alu 66-lea alu vietiei, lasandu in doliu pre soci'a vietiei sale d. Francisca, pre fii: Carolu capitanu c. r. in pensiune si Iosifu, magistru postale, pe fii'a sa Antonia, maritata Cosma Anca, directoriu alu scóleloru normali din Naseudu; pre nepotii sei: Victoru, Emilia, Paulina, Maria, Alesandru si Berta Mihailasiu, Corneliu si Constantia Anca; pre fratii sei: Ignatiu si Artemiu, pre sor'a sa Marina, precum si pre nepotulu seu de frate Franciscu Mihailasiu c. r. capitanu de gendarmeria. —

Remasitiele sale pamentesci se voru astrucá in cimiteriulu gr. cat. luni in 2 Decembre la 2 óre dupa amédiu. —

Fa-i tieren'a usióra!

— **Atlante nou,** titulatu: „Ribáry-Féle foldrajzi kis Atlasz" aparù in Pest'a si se afla cu 80 cr. de vendutu la „Eggenberger-féle akad. könyvkereskedés" ad. la libreri'a academica Eggenberger in Pest'a „Hoffmann si Molnár". Atlantele e in limb'a maghiara bine si fórte distinctu expresu pentru scólele poporali, industriari si de dumineca; cuprinde hemisferele, Europ'a, Asi'a, Afric'a, Americ'a de nordu si sud, Australi'a, Ungari'a, Austro-Ungari'a si Germani'a si inca in Ungari'a si comitatele cu colori deosebite.

D. Molnár cá patriotu bunu se face atentu, cá se scóta una editiune a acestui Atlante in limb'a romana, ca-ce cu acela va avé concursu mare de cumparatori, fienduca poporulu romanu numai in limb'a lui nationala póte si vre a se instruí, si rari sunt citori in maghiara, in scoli mai inalte, cari trecura preste urgent'a necesitate de atlante. Cu unu pretiu atatu de eftinu inse tradusu pe romania s'ar' trece in mii de exemplaria; intocma cum s'ar' exploata si cele din Romani'a, candu ar' fi mai eftine, precum si chartele d. Eugenie Bordeaux, cari se afla pe romanesce dér' cu pretiu susu de 4—5—6 fl. si cari tóte sunt cumparate de d. I. E. Tieranu comerciante in Temisióra, unde se afla si globuri rom cu 7 fl. 50 cr., si cu compasu cu 16 fl. Eftinatatea va aduce mai mare castigu si facunduse editiunea mai mare pretiulu se póte scadé, cá se devina in stare si seracii a si le procura.

Écca ca maghiarii pote avé atla; numai cu 80 cr. Asociatiunea se inlenésca asia ceva! — —

— In gimnasiale r. si gr. cat. din Ardeala in an scol. 1871/2 au studiatu 2021 tineri, 1901 rom. cat. 664 gr. cat. 256 gr. orient. 29 arm. cat. 9 luter. 48 ref. 1 unitariu si 13 israeliti. Dupa nationalitate: 927 ung., 913 romani., 104 germani, 68 arm., 9 jidani. Numerulu scolariloru in an. scol. 1860/70 a fost 2300, in 1870/71 au fost 2224, au scadiutu deci in trei ani 270 scolari

Discursu publicu.

(Capetu.)

Cine cunósce numai catu de pucinu istori'a acestui gimnasiu, cu ce greutati si jertfe s'a ridicatu elu, acel'a nu póte din destulu se se mire de zelulu si staruinti'a bravilóru intemeiatori.

Déra fratiloru, pe catu a fostu de mare zelulu si jertfirea loru pentru binele de obsce, pre atat'a de mare a fostu nerecunoscinti'a unei parti insemnate a poporului nostru de aici, catra acei bravi intemeitori. Fórte multi parinti de familia de aicea nu au intielesu binele facutu de ei, decatu in mesura prea neinsemnata. Pentru ca déca l'aru fi in-

tielesu, n'aru amblá copii loru fora carte, fora sciintia, fora de a gusta din ospetiulu sciintieloru, care este tinsu in cdaile acestei xidiri mari si sante. Si apoi vin'a este cu atatu mai mare, ca acestu ospetiu nepretiuitu pentru cei sirmani este fora pretiu, fora bani, in daru; in daru se dá elu tuturoru, cari voru se se inducésca din trensulu. Celui bogatu, cá si celui seracu i este iertatu a gustá din elu, a se veseli de bunatatea lui, si a simti bucuri'a, ce resare din gustarea lui, o bucuria, care nu se póte rescumperá cu nici o avere pamenitésca; pentruca e o bucuria, ce resare din adeveru, din lumin'a sórelui sciintieloru, cari tóte la unu locu facu frumós'a cununa a deseversirei omului.

A fostu unu tempu, candu potamu fi desvinovati pentru lips'a nóstra de cultura si lumina. Timpulu acest'a a fostu, candu fii poporului nostru nu erau primiti la neci o deregatoria, macaru catu de mica, candu romanulu erá opritu chiaru dela negotiu, dela orce meseria prin legile si asiediamintele neomenóse si barbare ale timpului acelui'a. Sub astufeliu de timpuri nu potea fi vorb'a la romani de scóle, de inaintare in sciintie, candu ei erau dupa legile tierei numai suferiti, pana candu i placea domnitoriului tierei si locuitoriloru straini ai tierei. In astufeliu de stare ticalósa ne aflamu noi facia cu celelalte natiuni conlocuitóre. Capulu unui romanu se platea atunci cu 35 fl., poporulu romanu lucrá atunci la domnulu seu si se mená cu biciulu de din deretu la lucru.

Preotii remani plateau dijma la domni, séu la preutii straini si erau despretiuiti si batujocoriti, éra metropolitulu Sava biciuitu in fiacare di.

Sub astufeliu de timpuri nu lea potutu luá nimenea in nume de reu romaniloru, ca nu umblau dupa sciintie, ca de aru fi si amblatu, zadarnica erá tóta incercarea loru, ca-ci nu erau primiti in nici o deregatoria cá romani, macaru se fi fostu picati din ceriu; nu erau primiti nici in pravalii (bolte), neci la meserii cá romani, fiindu ei opriti dela tóte acestea prin lege. —

Déra de vomu cerceta bine, ce a potutu fi pricin'a unei astufeliu de umiliri a poporului nostru chiaru si pe timpulu acel'a, vomu veni de siguru la acelu resultatu, ca totu lips'a de meute a fostu pricin'a starei sale triste si jalnice de atunci. Din lips'a de intielegere au isvoritu imparechierile si frecarile si prigonirile intre romani. Romani cu romani se sfadeau si se bateau, si streinii se bucurau, si romanii -si sepau mormentulu cu insesi manile loru, si streinii se urcau pe sfarimaturile poterei loru, si le puneau lantiulu de gutu, si-i tinura incatusiati, pana i slobodira anii 48 din prisóre.

Se ne fia invetiatura, fratiloru! patiani'a parintiloru nostri, mosiloru si stramosiloru nostri; se nu asteptamu se pasimu si noi aseminea; se nu asteptamu, se ne intieleptimu din patiani'a nóstra, ca va fi reu de noi; se cautamu a ne luminá de timpuriu si cu orce pretiu, cá se potemu vedé arcanele, ce ni le tiesu si ni le intindu dusmanii vietii nóstre de prin impregiurulu nostru. Se fimu cu minte si prevediutori, pentrucá se potemu abate primejdi'a din ori si ce parte ni s'ar' infacisiá. Primejdi'a este pe drumu fratiloru! ea vine sburandu cu poterea vaporului, si vai nóue, amaru poporului nostru, de-lu va afla nepregatitu. Capitalele straine voru omori negotiulu nostru, meseriasii nostrii voru fi redusi la sapa do lemnu, purtatorii nostrii de poveri, hamalii nostrii voru fi siliti se ia lumea in capu. La lucru fratiloru: Timpurile suntu grele; gindirea si judecat'a nóstra seriósa, munc'a nóstra insocita de lumin'a sciintieloru le voru face usióre. Se ne unimu poterile nóstre, se infiintiamu societati si reuniuni, se ne deslosimu unii altor'a folosulu loru si modulu si chipulu cum se infiintiamu astufeliu de societati si reuniuni pentru asigurarea si inaintarea meseriasiloru si hamalilloru nostrii si a intregu poporului nostru. Se ne tramitemu copii la scóla toti cu totii dela celu mai bogatu pana la celu mai seracu; se ne damu tóte silintiele, pentru de a aduce lucrulu acolo, cá in Brasiovu se nu fie neci unulu, carele se nu scie se cetésca, se scrie si se socotésca, ba inca si mai multu. Pana la 12 ani suntu siliti toti parintii prin lege se-si tramita copii la scóla fii si fi ce; se nu asreptamu inse, sa ne silésca dorobantii a ne tramite copii nostrii la scóla, ci se-i damu de buna voia. Déra chiaru si dela 12 ani in susu, déca nu ne órta poterile se-i lasamu se invetie mai departe, se-i tramitemu celu pucinu la scólele de repetitiune adeca in scólele de dumineca. Aicia se voru primi si aceia, carii nu sciu de feliu se cetésca si se scrie, ori si de ce versta voru fi pana la 40 de ani chiaru si mai susu, si de amendóue sexele, barbati séu femei. Profesorii si invetiatorii dela scólele din Grövéru fratiloru! condusi de dorinti'a, de a mijloci propasirea tuturoru classeloru poporului nostru de aici, au infiintiatu si tinutu sub restimpu de 2 ani prelegeri cu adultii, adeca cu cei crescuti dela 12 ani in susu, si aceste prelegeri voru densii cu totu zelulu si tóta jerfirea pentru binele poporului nostru, mai cu séma alu tinerimei, se le tiena si in anulu acest'a, cu adausu de cursurile pentru fete. Pentruca profesorii si invetiatorii D-vóstra dorescu, cá si ficele D-vóstra se inainteze cu timpulu; profesorii voiescu se respandésca luminile sciintieloru prelenga fii, si intre ficele D-vóstra, cá intre acele fiintie, cari suntu chiamate in loculu dinteiu a inaintá binele, fericirea poporului nostru. Profesorii si invetiatorii fratiloru! suntu petrunsi de acea convingere, ca romanii trebuiescu cultivati si luminati de susu pana josu toti fara deosebire de bogatu séu seracu teneru séu batranu, si fara deosebire de sesu, barbati séu femei. O viatia nóua, unu spiritu nou lumina pretutindinea, fericire in tóte casele si colibele nóstre, dela celu mai bogatu pana la celu mai seracu, in tóte verstele, in amendoue sexele barbatesci si femeiesci, — eata ce doresc si voiescu se faca profesorii si invetiatorii D-vostra. Acésta este tient'a si scopulu loru, unu scopu nobilu si sfantu, care l'au avutu si-lu au ei totudeuna inaintea ochiiloru loru, si care voiescu cu ori-ce pretiu, a-lu implini spre binele si fericirea D-vóstra.

Frati romani Brasioveni! Portile fericirei ne stau deschise, se intramu cu totii printrensele, se alergamu cu totii la fantanile sciintieloru, se scótemu toti cu totii apa viua din putiulu adeverului si intielepciunei, din fantan'a fericirei nóstre! Riuri de viatia facatóre voru isvori din ap'a, care o vomu scóte, si se voru adapá dintrensele urmasii nostrii, si ne voru binecuventá, ca amu sciutu se ne folosimu de imprejurari spre binele nostru si alu loru; altmintre ne voru blastemá, ca amu fostu nepasatori de binele loru; i vomu face se ne blasteme pentru negrijia, care o-avemu cá parinti ai loru, cá ai loru crescetori, in manile caror'a zace sórtea si viitoriulu loru; i vomu face se ne blasteme, ca nu le-amu lasatu altu nimicu de mostenire, decatu **saracia si ticalosia**, si D-dieu va ascultá rugaciunea loru si ne va pedepsi, ca amu lasatu se tréca fora folosu timpulu, in carele aveamu se punemu sementi'a fericirei nóstre si a copiiloru nostrii.

Nr. 4441/v. c. 1872. 3—3

Publicatiune.

Domnulu comite supremu alu comitatului Turdii cu respectu la dispusetiunile §§. 22 si 28 a Art. de lege 42 din anulu 1870 a conchiamatu comitetulu comitatensu pre 20 Decembre a. c. la siedinti'a straordinaria in opidulu Turd'a.

Ceea ce prin acést'a membriloru comitetului, cari locuescu afara de comitatu, li-se face cunoscutu.

Vice comitele comitatului Turdii,

Turd'a. in 26. Novembre 1872.

Vice comitele
Miksa.

Nr. 10291—1872. 2—3

Publicatiune.

Pentru ocuparea postului de cancelistu devenitu vacantu la administratiunea casei de dare cetatienesci de aici, cu care este impreunatu unu salariu annualu de 400 fl. v. a. din cas'a alodiale a cetatii si depunerea unei cautiuni de oficiu de marimea salariulu, se prefige concursulu pe Decembre 1872.

Petitorii acestui postu de oficiu au se-si tramita petitiunile loru instruite cu documente despre desteritatea loru in scriere si computu, despre cunoscentiele celoru trei limbi ale patriei, despre etatea loru, despre ocupatiunea loru de pana acumu si despre potinti'a la depune cautiunea de oficiu, pana la terminulu aratatu — la acestu magistratu.

Brasiovu, 17 Noembre 1872.

Magistratulu Cetatii si alu Districtului.

Nr. 1572—1872. 2—3

Publicare de concursu.

Judele procesuale alu Blasiului in comitatulu Albei inf. face cunoscutu prein acest'a, cumu ca se deschide concursu pentru cele 5 statiuni de notari cercuale in Mihaltiu, Blasiu, Lupulu Bucerdea granosa, si Cenade.

Cu aceste posturi notariali este impreunatu salariu de 400—600 fl. si cortelu liberu.

Celi ce dorescu a concurge, pana la 20 Decembre a. c. se-si dé la suscrisulu cererile instruite conformu legei, cu atatu mai vertosu, ca numitele posturi notariali in cele din urma dile ale lui Decembre se voru prevedé prin alegere.

Blasiu 28 Novembre 1872.

Toth M.
jude procesuale.

Nr. 623. 1—3

Concursu.

Pentru ocuparea urmatoreloru posturi de invetiatori la scol'a granitiaresca din Orlatu si adeca:

1. Pentru postulu de **invetiatoriu diriginte** cu unu salariu annuale de 350 fl., apoi cortelu naturalu frumosu in edificiulu scolei, cu staulu de vite, si gradina mare, 9° de lemne in natura seau relutu pentru ele, si dreptulu de pensiune dupa normele statorite pentru invetiatorii del'a scolele granitiaresci.

2. Pentru postulu de **invetiatoriu secundariu** cu unu salariu de 300 fl. v. a., relutu de cortelu 16 fl. 80 cr., 6 stangini de lemne seau relutu pentru ele, si dreptulu de pensiune cá la invetiatoriulu diriginte.

3. Pentru postulu de **invetiatoriu-adjunctu** cu unu salariu de 200 fl. si anume 167 fl. din fondulu scolastecu, si 33 fl, din cas'a comunei Orlatu, 12 fl. 60 cr. relutu de cortelu, 3 stangini de lemne in natura seau relutu pentru ele. Denumirea va fi pentru cei de antaiu doi ani provisoria dupa espirarea caror'a, déca respectivii voru dá probe de abilitate suficienta, va urmá denumirea definitiva.

Suplicele instruite cu documentele prescrise, se se tramita **pana la 28 Decembre a. c.** la adres'a:

Comitetulu administratoriu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitiari din regimentulu romanu I. in Sibiiu.

In contra orce tuse invechita, regusiala, inflamare, dureri de peptu, dureri de gutu si tuse magarésca, prin partile sale constitutive, care nu le mai cuprinde altu syrupu, midilocelu celu mai siguru e

Syrupulu albu de peptu de plante
de
Dr. med. Hoffmann.

Pentru Brasiovu tiene depositu in sticle à 2 fl. 1 fl. si 50 cr. d. l. B. Popoviciu, la „Canele albe". 1—

Cursurile

la bursa in 6 Dec. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	fl. —	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 69½	„ „
Augsburg	—	—	107 „ 75	„ „
Londonu	—	—	108 „ 90	„ „
Imprumutulu nationalu	—		66 „ 15	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 40	„ „
Obligatiunile rurale ungare			79 „ 25	„ „
„ „ temesiane			78 „ —	„ „
„ „ transilvane			77 „ 25	„ „
„ „ croato-slav.			— „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	968 „ —	„ „
„ creditului	—	—	339 „ —	„ „

Publicatiune de inarendare.

In urm'a ordinatiunei ministeriului reg. ung. de agricultura din anulu 1872 Nr. 13273 se esarendéza mai multe bunuri mici tienetórie de dominiulu reg. ung. de stava a Fagarasiului sub urmatóriele conditiuni si modalitati.

Nr. postiunii	Numele partiloru de arêndatu	Mori de farina	Dreptulu de carcimaritu	Portoriu (rama) de poduri	Baia de piétra	Annotatiuni
1	Fagarasiu	dóue cu 8 róte	numai dreptulu	dela podulu acoperitu		Cracimele suntu provediute mai in totu loculu cu gradini. —
2	Beclénu		casa de carcima			In urbea Fagarasiului dominiulu ecsercéza esclusivu dreptulu carciumaritului de vinu si bere (olavina) dela an. nou pana la Sân-Mihaiu, dela Sân-Mihaiu inse pana la anulu nou si urbea se folosesce de acestu dreptu deimpreuna cu dominiulu. Dreptulu venderei de vinarsu (rachiu) -lu practiza dominiulu eschisivu numai in cantinulu dein fortaretia. —
3	Riusioru		„			
4	Mundra		„			
5	Todoriti'a	una cu 2 róte	numai dreptulu			
6	Galati		casa de carcima			
7	Sierpeni	una cu 4 róte	„			
8	Persiani		„		baia de piétra	
9	Gridu		numai dreptulu			In comunele: Beclénu, Riusioru, Mundra, Todoriti'a, Parêu, Uci'a super., Gridu, Breaz'a, Veneti'a super. si infer., Coman'a super. si infer. si Porumbaculu infer. se esercéza dreptulu carciumaritului de vinu si vinarsu (rachiu) prein dominiu deimpreuna cu boierii, inse cu eschiderea fostiloru urbarialisti, cesti dein urma se bucura de acestu dreptu numai dela Sân-Mihaiu pana la anulu nou, si inca si atunci deimpreuna cu cei mai susu amentiti.
10	Coman'a infer.	dóue cu 4 róte	casa de carcima			
11	Cuciulat'a		numai dreptulu			
12	Lupsi'a	una cu 1 róta	„			In comunele: Sierpeni, Sinca nóua, Persiani, Lupsi'a si Sarat'a acestu dreptu, cu esceptiunea sesonului dela Sân-Mihaiu pana la anulu nou, sub care restempu si ceilalti locuitori ai comunei se bucura de acestu dreptu, — lu folosesce esclusivu numai dominiulu.
13	Veneti'a super.	una cu 2 róte	„			
14	Coman'a super.	dóue cu 3 róte	„			
15	Veneti'a infer.		casa de carcima			In comunele: Galati si Cuciulat'a usaza dominiulu deimpreuna cu consocii proprietari de acestu dreptu dela anulu nou pana la Sân-Mihaiu, inse cu eschiderea fostiloru urbarialisti; dein contra dela Sân-Mihaiu pana la anulu nou se folosesce deimpreuna cu eliberatii de acestu dreptu.
16	Parêu		„			
17	Sinc'a nóua	una cu 2 róte	numai dreptulu			
18	Porumbaculu infer.	una cu 4 róte	casa de carcima			
19	Sarat'a		numai dreptulu			
20	Porumbaculu super.		casa de carcima			
21	Uci'a de susu	una cu 2 róte	„			
22	Breaz'a		numai dreptulu			

Tempulu arendei se incepe in 1-a Aprile 1873 si tiene pana la 31 Decembre 1878. —

Arend'a se face pe basea ofertelor si a licitatiunei publice. —

Voitorii de a arendare prin oferte au de a-si asterne ofertele sale inchise si provediute cu timbru de 50 cr. si cu vadiu de 10% pana in 23 Decembre a. c. la 9 óre antemeridionali la subscrisulu oficiu reg. silvanale, unde se potu vedé si conditiunile de inarendare. —

Ofertele se potu face séu pre cate unele obiecte de arenda deosebite, séu pre mai multe la olalta, si cu deosebire dreptulu carciumaritului si morile se potu da si la olalta impreuna. —

Pre edificiale de economia si cele apartienutória de ele suntu arendatorii detori ale asigurá contra focului si din tempu in sempu ale repará si ale tiené in continua stare buna. —

Subarendarea se póte face numai cu aprobarea prin ministeriulu ung. de agricultura. —

Darea de statu si accidentiele de desdaunarea de pamentu si greutatile patronatului le platesce dominiulu; tóte celelalte greutati ambiatórie dupa aceste possessiuni e detoriu arendatorulu ale solví fora nece una subtragere. —

Incependu din 23 Decembre a. c. dela 9 óre antemeridiane se voru licitá aceste bunuri si drepturi séu singuratice séu cumulative, dupa cumu se va vedé mai cu folosu sub decursulu licitatiunei. —

Voitorii de a licitá suntu detori a depune 10% din pretiulu strigarii cá vadiu. —

Atatu cu privire la ofertele scrise, catu si la licitatiunea verbale se considera cá principiu, ca intreprinderea arendei cumulative se prefera celei singuratece. —

In ofertele sigillate are a se descoperí determinatu, ca ofertorele cunósce obiectulu de arenda si conditiunile, si pre basea acelor'a -si face ofertulu, a carui suma in bani pe unu anu are a se scrie curatu cu cifre si litere. E de a se insemná cu punctualitate si numele partei de arenda, pre care se face ofertulu; mai departe numele ofertorelui, alu locuintiei (domiciliului) si alu postei ultime. —

Fiacare intreprendiatoriu e datoriu a-si justificá destoinici'a (harnici'a) de a arendá, si starea bunuriloru sale desjunsu. —

Arendatorii, cari cu privire la trecutu suntu in restantia, cari stau sub concursu séu tutoratu, séu cari s'au pedepsitu pentru crima de castigu nelegiuitu nu potu licitá.

Fagarasiu, 25 Novembre 1872.

2—3

Oficiulu reg. ung. silvanale.

Redactoru respondietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.